

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Факультет психології
Кафедра загальної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
факультету психології з навчальної роботи
Москаленко А.М.
«31» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія вищої школи

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітньо-наукова програма
вид дисципліни

11 «Математика та статистика»
111 «Математика»
другий (магістр)
«Математика»
вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020 /2021
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання і оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: **Вовк Марія Валеріївна**, кандидат психологічних наук, асистент
кафедри загальної психології

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. О. Харченко «31» 08
2021р. (підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

КИЇВ – 2020

Розробник: **Вовк Марія Валеріївна**, кандидат психологічних наук, асистент
кафедри загальної психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри загальної психології

(Юрчинська Г. К.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від « 27 » серпня
2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету психології

Протокол від « 27 » серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії Д. К. (Корольов Д. К.)
(підпис)(прізвище та ініціали)

« » 20 року

Схвалено науково - методичною комісією механіко-математичного факультету

Протокол від « 27 » серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії (Олійник А.С.)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – розкрити закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та специфіку науково-педагогічної діяльності викладача, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до майбутнього кваліфікованого професійно-педагогічного спілкування.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Знати:

- предмет, основні категорії, принципи та методи психології вищої школи як науки;
- загальні психологічні характеристики студентського віку та студентської групи;
- зміст і механізми професійного становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою;
- психологічні особливості взаємодії викладача зі студентами;
- психологічні аспекти особистості та діяльності викладача вищої школи.

2. Вміти

- здійснювати психологічний аналіз ефективності навчально-виховного процесу в умовах вищої школи;
- використовувати теоретичні знання та практичні навички із психології вищої школи для аналізу й діагностики сформованості власних професійно спрямованих якостей;
- укладати та проводити базове психологічного дослідження в умовах навчально-виховного процесу ВНЗ;
- диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей студентів як суб'єктів педагогічної взаємодії у вищій школі.

3. Володіти елементарними навичками: здійснювати психологічний аналіз ефективності навчально-виховного процесу в умовах вищої школи; використовувати теоретичні знання та практичні навички із психології вищої школи для аналізу й діагностики сформованості власних професійно спрямованих якостей; укладати та проводити базове психологічного дослідження в умовах навчально-виховного процесу ВНЗ; диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей студентів як суб'єктів педагогічної взаємодії у вищій школі.

3. Анотація навчальної дисципліни: Якісна підготовка педагогічних кадрів для вищих навчальних закладів вимагає оновлення методичної бази навчання студентів. Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія вищої школи» є нормативним документом, який розроблено кафедрою загальної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для спеціальностей «Математика», «Актuarна та фінансовоматематика», «Комп'ютерна механіка», «Прикладна та теоретична

статистика», «Математична економіка та економетрика».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-професійної програми, зміст навчального матеріалу дисципліни «Психологія вищої школи», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Курс психології вищої школи є складовою частиною дисциплін нормативного блоку.

4. Завдання (навчальні цілі):

- здатність до аналізу та синтезу психологічних аспектів педагогічної взаємодії викладача зі студентами,
- спроможність ефективно планувати та організовувати власну викладацьку діяльність,
- вміння знаходити та аналізувати інформаційні джерела щодо психологічних проблем навчального-виховної взаємодії у ВНЗ,
- навички толерантного ставлення до студентів як індивідуальностей,
- здатність до системного навчання з метою підвищення власної психологічної компетентності,
- креативні вміння тобто здатність породжувати нові ідеї у межах доцільної педагогічної майстерності,
- спроможність до системної турботи про якість навчально-професійної діяльності та професійного становлення студентів.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

- 1) Здатність учитися, здобувати нові знання, вміння, у тому числі в галузях, відмінних від математики (**ЗК-1**);
- 2) Здатність використовувати у професійній діяльності знання з галузей математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук (**ЗК-2**);
- 3) Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел, необхідної для розв'язування наукових і професійних завдань (**ЗК-4**);
- 4) Здатність генерувати нові ідеї (**ЗК-5**);
- 5) Здатність спілкуватися державною мовою і усно, і письмово (**ЗК-8**);
- 6) Здатність спілкуватися іноземною мовою (**ЗК-9**);
- 7) Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи з мети і ситуації спілкування (**ЗК-10**);
- 8) Здатність критично оцінювати та переосмислювати власний і чужий досвід, аналізувати свою професійну й соціальну діяльність (**ЗК-11**);
- 9) Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням соціальних та етичних цінностей і правових норм (**ЗК-12**);
- 10) Здатність усвідомлювати й враховувати соціокультурні розбіжності у професійній діяльності, проявляти толерантність до різних культур (**ЗК-13**).

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- 1) Знання на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері математики та її практичних застосувань (**ФК-1**);
- 2) Спроможність розуміти проблеми та виділяти їхні суттєві риси (**ФК-4**);

5. Результати навчання за дисципліною:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, завдання і основні категорії психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти України	лекція	тест, підсумкова контрольна робота	5
1.2	зв'язок психології вищої школи з іншими науками; методологія, принципи і методи психологічного дослідження	лекція	усна відповідь	5
1.3	пізня юність як типовий період розгортання студентства. Інтелектуальні й особистісні показники представників студентського періоду	лекція	тест, усна відповідь	5
1.4	суперечності та кризи студентського віку; механізми та результати соціалізації особистості на етапі навчання у ВНЗ	лекція	самостійна письмова робота, усна відповідь	5
1.5	психологія вищої школи, науково-дослідні, діагностично-корекційні та практичні завдання психології вищої школи, студент і викладач як суб'єкти взаємодії у вищій школі	лекція, семінарське заняття	самостійна письмова робота, усна відповідь	10
1.6	методологія психологічного дослідження, принципи психологічного дослідження, методи наукового психологічного дослідження, етика психологічного дослідження	лекція, семінарське заняття	самостійна письмова робота, усна відповідь, конспект	10
	Вміти:			
2.1	здійснювати психологічний аналіз ефективності навчально-виховного процесу в умовах вищої школи	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, конспект	5

*заповнюється за необхідністю, наприклад для практик, лабораторних курсів тощо.

2.2	використовувати теоретичні знання та практичні навички із психології вищої школи для аналізу й діагностики сформованості власних професійно спрямованих якостей	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
2.3	укладати та проводити базове психологічне дослідження в умовах навчально-виховного процесу ВНЗ	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	10
2.4	диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей студентів як суб'єктів педагогічної взаємодії у вищій школі.	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, конспект	5
2.5	формувати індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
Комунікація:				
3.1	вести теоретичний дискурс щодо актуальних питань психології та педагогіки	лекція, семінарське заняття	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої філософської літератури для підготовки до семінарських занять та написання самостійних робіт	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, конспект	5
3.3	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, конспект	5
Автономність та відповідальність:				
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із відповідних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, конспект	5
4.2	виробляти критичне відношення до існуючих варіантів інтерпретації і вирішення, морально-професійних і морально-психологічних проблем і конфліктів, в сучасних практиках професійної формувати власні	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, дискусії, самостійна письмова робота, конспект	5

	підходи до вирішення даної проблематики			
4.3	діалогічне спілкування як умова ефективною педагогічної взаємодії викладача та студентів	самостійна робота	усна відповідь, дискусії, самостійна письмова робота, конспект	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання																
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1) Усно й письмово спілкуватися рідною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності із професійних питань; читати спеціальну літературу; знаходити, аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел (ПРН-У-10)	+	+				+	+				+			+			
2) Використовувати раціональні способи пошуку та використання науково-технічної інформації, включаючи засоби електронних інформаційних мереж; застосовувати інформаційні ресурси, у тому числі й електронні, для пошуку відповідних математичних моделей (ПРН-У-11)		+	+	+	+			+		+					+		
3) Дотримуватися норм етичної поведінки стосовно інших людей, адаптуватися та комунікувати (ПРН-У-12)								+	+	+		+	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.4), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.2); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна відповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарських заняттях: РН 1.2, 1.3, 1.5, 1.6 2.1, 2.2, 2.3 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 12 / 20 балів
2. Самостійна робота (написання есе, презентації, аналітичний огляд рекомендованої літератури): РН 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 12 / 50 балів.
3. Конспект рекомендованих текстів: РН 1.6, 2.1, 2.4, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 - 12/10 балів.
4. Підсумкова контрольна робота: РН – 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 4.2 - 12/ 20 балів.

Семестрову кількість балів становлять бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка

складається із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні відповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарських заняттях), 2) самостійну роботу (написання есе, аналітичних оглядів рекомендованої літератури, презентацій), 3) контрольну роботу. Всі види робіт в семестрі складають в підсумку:

- можливий максимум 80 балів
- необхідний мінімум 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати тему усно при наявності конспекту(матеріалів) підготовки.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 4.2 -12 / 20 балів

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для отримання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в усній формі (за наявності конспекту підготовки) та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна відповідь на семінарському занятті, доповнення, участь в дискусіях	До тем: 1-6 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в усній формі (за наявності конспекту підготовки)	«3» x 4 = 12	«5» x 4 = 20
Самостійна робота	До тем 1, 3-6 самостійні роботи (написання есе, аналітичних оглядів, презентації) (Додаток самостійної роботи студента)	«3» x 4 = 12	«10» x 5 = 50
	Конспект рекомендованих текстів	«3» x 4 = 12	«5» x 2 = 10
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-6	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з		60	100

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3-2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності;

1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

3. Самостійна робота:

10 балів - студент у повному обсязі володіє обраним матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває суть обраної теми, демонструє самостійність аналізу;

9-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

6-4 бали - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності в інтерпретації тематики, робота містить певні недоліки;

3 бали - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст означеної теми. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

4. Конспект рекомендованих текстів:

5 балів – студент повноцінно опрацював текст, застосовуючи елементи аналізу й формуючи власну оцінку прочитаного у письмовій формі;

4 бали - студент у достатньому обсязі опанував матеріал, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст прочитаного тексту. Допускаються несуттєві хиби;

3- бали – в цілому володіє текстовим матеріалом, але не демонструє глибини розуміння й інтерпретації. У конспекті недостатньо самостійної оцінки прочитаного чи критичного відношення до тексту.

5. Підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом,

вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамотійність у виконанні завдань.

Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Консультації	Самостійна робота
Частина 1. Історико-теоретичні засади професійної та корпоративної етики				
1	Тема 1. Психологія вищої школи як наука	2		5
2	Тема 2. Психологічна характеристика студентського віку	4		10
3	Тема 3. Професійне становлення особистості студента С	2		5
4	Тема 4 Психологічний аналіз учіння студентів	4		10
5	Тема 5 Психологія студентської групи	4		4
Частина 2. Практичні виміри професійної та корпоративної етики				
6	Тема 6. Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи	2		4
7	Тема 7. Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи	2		8
8	Тема 8. Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами	2		6
9	Тема 9. Психологічний аналіз педагогічних конфліктів у ВНЗ	2		8
	Підсумкова контрольна робота			
			2	
	ВСЬОГО	28	2	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій - **28 год.**

Консультацій - **2 год.**

Самостійна робота становить - **60 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р.
2. Мащенко Н.І. Основи педагогіки і психології вищої школи: курс лекцій. – Кременчук, 2006. – 272 с.
3. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2003. – 267 с.
4. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підр. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 351 с.
5. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навч. посіб. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Філ-студія, 2006. – 320 с.
6. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. Практикум: навч. посіб / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2007. – 336 с.

Додаткова література:

1. Аврамчук Л.А. Формування активної пізнавальної діяльності студентів / Л.А. Аврамчук // Педагогіка і психологія. – 1997. – №3. – С. 122-125.
2. Андреев А.Л. Культурное пространство студента / А.Л. Андреев // Педагогика. – 2003. – №10. – С. 55-64.
3. Барабанова В.В. Представление студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения / В.В. Барабанова, М.Е. Зеленова // Психологическая наука и образование. – 2002. – №2. – С. 28-41.
4. Берак О. Установка на развитие личности студента / О. Берак, А. Шибаяев // Вестник высшей школы. – 1990. – №10. – С. 23-28.
5. Білецька С.Л. Мотивація навчання як важливий фактор пізнавальної активності студентів / С.Л. Білецька // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2004. – Вип. 2. – С. 310-315.
6. Булах І.С. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів : навч.-метод. посіб. / І.С. Булах, Л.В. Долинська. – К.: НПУ, 2002. – 114 с.
7. Буряк В. Умови та засоби самоосвіти студентів / В. Буряк // Вища освіта. – 2002. – №6. – С. 18-22.
8. Варнавських К.М. Проблема професійного самовизначення молоді на сучасному етапі ринкових перетворень // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2002. – №4. – С. 109-115.

9. Весна М. Самоорганизация в студенческой группе / М. Весна // Вестник высшей школы. – 2003. – № 2. – С. 29-33.
10. Винославська В. Психологічні особливості студентської групи / В. Винославська // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – №7. – С. 65-70.
11. Пидкасистый П.И. Психолого-дидактический справочник преподавателя высшей школы. – М.: Педагогическое общество России, 1999. – 354 с.
12. Резнік Т.І. Психологічний зміст труднощів у навчанні студентів-першокурсників / Т.І. Резнік // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – №1. – С. 1-3.
29. Савченко Л. Вивчення ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді / Л.Савченко // Безпека життєдіяльності. – 2006. – №1. – С. 30-33.
30. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. / В.А. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004. – 336 с.
31. Середницька І. Стресостійкість як засіб попередження конфліктів у студентської молоді / І. Середницька // Педагогічна думка. – 2005. – №4. – С. 20-24.
32. Смирнов Д.И. Секреты хорошей и плохой учебы студентов / Д.И. Смирнов // Психология в вузе. – 2003. – №4. – 3-22.
33. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: учеб. пособ. / С.Д. Смирнов – М.: Академия, 2005. – 400 с.
34. Соколова І.М. Рівень конфліктності та ступінь емоційного напруження у студентів молодших курсів / І.М. Соколова // Вісник ХДПУ. – Х., 2001. – Вип. 5: Психологія. – С. 170-174.
35. Столярчук О. А. Вплив емоційного стану викладача на пізнавальну діяльність студентів / О. А. Столярчук // Вища школа. – 2006. – № 1. – С. 79–82.
36. Столярчук О. Вплив криз фахового навчання на формування професійної самооцінки майбутніх учителів / Олеся Столярчук // Педагогічна освіта : теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. [редкол. : Огнев'юк В. О., Бех І. Д., Хоружа Л. Л.]. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – № 2 (14). – С. 90–94.
37. Столярчук О. А. Професійна самооцінка фахівця: теорія і практика: навч.-

- метод. посіб. / О. А. Столярчук. - К. : Науковий світ, 2010. – 103 с.
38. Фаустова Э. Межличностные отношения в студенческой среде / Э. Фаустова // Высшее образование в России. – 1999. – №1. – С. 96-97.
39. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество: уч. пособ. / Ю.Г. Фокин. – М.: Академия, 2002. – 224 с.
40. Юрченко В.І. Вплив взаємин між студентами і викладачами на Я-концепцію майбутнього вчителя / В.І. Юрченко // Освіта і управління. –